

MØTEREFERAT

Møtet gjaldt: Fellesmøte mellom KFU og brukerorganisasjonene
Dato: 28.nov. 2017
Tidsrom: 18.00-20.45
Sted: Rådhuset
Til stede: Se egen liste
Referent: Ole Kristian Lundereng
Kopi til:

Program

Kl. 18.00 Framtidens busstilbud i Trondheim. Orientering v/ Kaja Elisabeth Koppang (Statens Vegvesen), Grethe Opsahl (AtB) og Torgeir Haugstulen (Miljøpakken)
Kl. 19.00 PAUSE med servering i formannskapssalen
Kl. 19.30 Svar på innmeldte spørsmål
Kl. 21.00 Avslutning

Deltakere

1	Kristian Mardahl	ADHD Norge
2	Audhild Bredeli	AIN Sør Trøndelag fylkeslag
3	Yvonne Larsen	AtB
4	Grethe Opsahl	AtB
5	Julia Lindqvist	Autismeforeningen, Sør-Trøndelag
6	Karin Nilssen	Autismeforeningen, Sør-Trøndelag
7	Sverre Jørgensen	Autismeforeningen, Sør-Trøndelag
8	Mari Mosand	CP foreningen
9	Viktor Borge	CP foreningen
10	Kristin Danielsen Aunan	Dysleksi Trondheim
11	Tove Karlsen	Dysleksi Trondheim

12	Magne E Skjetne	FFO
13	Alf Pedersen	FNDB
14	Børre Lien	KFU
15	Britt Elin Strand	KFU
16	Gry Merete Lundhaug Johnsen	KFU
17	Håvard Ravn Ottesen	KFU
18	John Jacobsen	KFU
19	Line Ingebrigtsen Fjørstad	KFU
20	Marte Løvik	KFU
21	Ole Kristian Lundereng	KFU
22	Bergliot Kobro-Flatmoen	Kirkens Bymisjon
23	Anders Stenvig	Kommunalsjef KAV (TK)
24	Sissel Nestvold	Kulturenheten (TK)
25	Gunnbjørg Lambertsen	LFPS Trøndelag
26	Peggy Helene Høgmo Sundli	LFPS Trøndelag
27	Åse Meslo Kleveland	LFS Trøndelag
28	Rosmari Kjervågsund	LFS Trøndelag
29	Einar Fiske	LHL Saupstad/Heimdal.
30	Gunnar Størseth	LHL Trondheim øst
31	Jakob Olsen	LHL Trondheim øst
32	Anita Olsen Rønning	LKB Trøndelag
33	Kirsti Stenersen	LKB Trøndelag
34	Marthe Haugan	LKB Trøndelag
35	Merete Granås	LKB Trøndelag
36	Reidar Sandnes	LUPE
37	John Arve Andresen	Mental Helse Sør-Trøndelag
38	Nina Braadland	NFU
39	Eli Kvernes	NFU
40	Steinar Johnsen	NFU

41	Bodil Mikkelsen	Norges Astma- og Allergiforbund Sør-Trøndelag
42	Rigmor Schawland	Norges Blindeforbund
43	Lise Gunn Eskeland	Norges Blindeforbund
44	Bjørghild Almåsbro	Norsk Revmatikerforbund
45	Astri Nielsen Skauge	Parkinsonforeningen
46	Lars Dyrnes	Parkinsonforeningen
47	Marianne Rosmo	Personskadeforbundet, Sør-Tr.lag
48	Eirik Roos	Rådmannens fagstab
49	Jan Roger Wevang	Rådmannens fagstab
50	Knut Kiplesund	Rådmannens fagstab
51	Randi Trøan	Statens vegvesen
52	Kaja Elisabeth Koppang	Statens vegvesen
53	Signe Bekkvik	Trondheim Døveforening
54	Solveig Fremstad	Trondheim Døveforening

1. Framtidens busstilbud i Trondheim.

Kaja Elisabeth Koppang (Statens Vegvesen), Grethe Opsahl (AtB) og Torgeir Haugstulen (Miljøpakken) orienterte og svarte på innsendte spørsmål.

Følgende spørsmål og svar ble fremmet under presentasjonene:

- Har Metrobussen senking ved påstigning. Svar: Ja alle busser har slik senking.
- Vil det være mulig med påstigning via andre dører enn den fremste, hvis man bruker mobillett-appen ? Svar: Ja, det blir såkalt "åpen billettering". Passasjerer kan gå på bussen gjennom alle fire dørene uten at det foretas noen form for registrering av billett ombord.
- Hvor mange rullestolplasser vil det være på Metrobussene, og vil disse bli forbeholdt rullestolbrukere ? Svar: To plasser på hver buss er avsatt til rullestoler. Plassene er merket, men fortsatt avhengig av at passasjerene respekterer dette og ikke fyller plassene med andre ting.
- Vil snarveiene til holdeplassene bli brøytet. Svar: Ja, der det er fysisk mulig ift. bredde og tilgjengelighet for maskiner, vil det bli brøytet og strødd. Noen veier vil imidlertid være for smale til dette.
- Mye snakk om rullestolbrukere - hva med oss som er dårlig til beins. Vil det være mulig for oss å bruke disse gangvegene ? Svar: På flere plasser der det er nødvendig vil det bli montert "håndløpere" og benker for hvile.
- Hvor mange sitteplasser blir det på Metrobussene. Mange funksjonshemmede og eldre kan ikke stå. Svar: Det blir mange ståplasser for å få stor kapasitet. Men disse plassene vil være tilrettelagte på en langt bedre måte enn i dagens busser. de blir mer behagelige og utstyrt med støtteputer og håndtak.
- Hvordan vil frekvensen på matebussene være. Svar: Det vil være høy frekvens. Matebussene skal korresponderer med Metrobussen
- Har forstått at det blir nytt billettsystem. Vil det bli nye regler (prispolitikk) også ? Svar: Ja, men dette er det fylkespolitikkerne som vil beslutte. Det skal fremmes en egen sak om prispolitikken i Fylkestinget.

2. Innmeldte spørsmål

1. Autismeforeningen i Norge, Sør-Trøndelag fylkeslag:

Tema: Støttekontakter for barn med ASD (autismespekterdiagnoser).

De fleste familier med barn med ASD trenger støttekontakt eller tilrettelagt fritidsgruppe og mange opplever det som et fint tiltak men enkelte har problemer med å få en støttekontakt som passer. Noen foreldre opplever at de selv må bruke mye tid og energi på å lære opp støttekontakten som så slutter etter noen måneder. Dette kan være veldig ille også for barnet som ellers også kanskje må forholde seg til mange forskjellige lærere, assistenter og andre nærpå personer. Familiene hadde ønsket mer opplæring fra kommunen sin side om bl.a. autisme, og noen slags garanti på at støttekontakten ikke slutter altfor fort (hvis de liker støttekontakten). Hva kan dere gjøre med disse utfordringene?

Sissel Nestvold fra Kulturenheten svarte

Tjenesten støttekontakt innebærer individuell, personlig bistand til den som har behov for bistand til å delta i kultur og fritidsaktiviteter. Kulturenheten er i denne sammenhengen utførerenhet for tjenestene støttekontakt og tilrettelagt fritid. Hvert år har Kulturenheten v/ KUBA omlag 250 saker om støttekontakt og tilrettelagt fritid for barn under 18 år. 2/3 av barna har en diagnose knyttet til autisme spekteret.

Vedtak

I vedtaket fra BFT beskrives formålet med tjenesten, f.eks. bistand til å delta i faste eller sporadiske fritidsaktiviteter, kulturarrangement, sosiale nettverk osv.. Forut for vedtaket er det en dialog mellom KE og BFT om hvilken tjeneste som vil være den rette, slik at det ikke unødvendig blir gitt vedtak på tjenester som ikke er på passende nivå eller omfang. Vedtak om støttekontakt eller tilrettelagt fritid har en tidsramme, typisk "inntil 3 timer pr uke eller 144 t pr år/ i vedtaksperioden". Vedtakene stadfester at "Innholdet i tjenesten avtales mellom støttekontakt og bruker da kommunen via BFT og HVK ikke kan målstyre støttekontakten."

I praksis betyr dette at det er bruker og støttekontakt, ikke TK, som styrer når, eller på hvilken måte, samværet med støttekontakt og bruker skal foregå. Oppdragets art er beskrevet i formålet, og oppdragstaker (støttekontakt) har ansvar for å oppfylle oppdraget han eller hun har fått i samråd med bruker og dennes foresatte.

Opplæring

I den grad det er behov for opplæring, må dette finne sted innenfor den gitte tidsrammen. Kulturenheten bistår med å finne aktuelle kurs eller opplæringsarenaer, og foreldre, skole, sfo eller andre som kjenner barnet godt, blir ofte benyttet i opplæring av støttekontakter. Brukerorganisasjonene har også kurs som det kan være nyttig for en støttekontakt eller fritidsassistent å være med på.

Der det er behov for en tettere faglig oppfølging og veiledning av støttekontakten, er det ønskelig at ansvarsgruppa rundt barnet utpeker en kontaktperson som støttekontakten kan ha direkte dialog med. Dette kan være ansatte i skole eller sfo, andre fagpersoner eller, foreldrene. Hvis det er behov for faglært personell til å utføre oppdraget, må det vurderes om støttekontakt er det riktige tjenestenivået.

Rekruttering

Trondheim er så heldig å ha et stort antall studenter som registrerer seg som mulige støttekontakter. Det stilles ikke krav til utdanning eller formell kompetanse for å få et oppdrag som støttekontakt eller fritidsassistent. Personlig egnethet og evne til å bygge en god relasjon til den man skal være støttekontakt for, er avgjørende. Pr. i dag er det et mindretall av de ca 400 støttekontaktene (for barn og voksne) i

Trondheim kommune som har fast bopel i byen. Kulturenheten søker å rekruttere studenter så tidlig som mulig i studieløpet for å sikre best mulig kontinuitet i oppdragene. Vi gir ikke oppdrag til personer med mindre de skal være i byen 1 år eller mer. Ulempen med de fantastiske studentene er at de ofte er unge og uerfarne, de følger studieåret med eksamensperioder, har praksisperioder, og at de gjerne legger en lang sommerferie til andre steder enn Trondheim. Det er derfor viktig at støttekontakten og bruker/brukers foresatte har en god dialog, og sammen blir enige om når oppdraget skal gjennomføres, og når det eventuelt er perioder der støttekontaktene og bruker ikke har tett kontakt.

Barn og unge med ASD har behov for kontinuitet og forutsigbarhet. Kulturenheten legger derfor stor vekt på, og arbeid i, å finne en god match mellom den som skal ha støttekontakt og den som skal være støttekontakt.

I rekrutteringsarbeidet gjennomfører Kulturenheten først et intervju med kandidaten. Hvis vedkommende vurderes som egnet til et oppdrag avtales et møte med kandidaten og foreldrene med formål å avklare forventninger og muligheter. Hvis dette møtet også er positivt, avtales det oppstart med barnet. Alle parter, inkludert foreldrene og den aktuelle støttekontakt-kandidaten, får dermed mulighet til å vurdere hvorvidt dette oppdraget vil passe, før barnet møter den aktuelle kandidaten. Denne metodikken kan dessverre ha den uheldige bivirkning at det noen ganger tar lang tid mellom vedtak fattes og støttekontakten og barnet faktisk møtes.

Praktiske utfordringer

Kulturenheten opplever at praktiske utfordringer kan være til hinder for at et støttekontaktforhold opprettholdes. F.eks. kan tilgangen til egnede lokaler å drive aktivitet i nærmiljøet være begrenset. Det jobbes nå med at flere kommunale lokaler, på skoler, dagsenter og helse og velferdssenter, stilles til disposisjon for barn og unge på ettermiddag og kveld. Transport og reisetid til og fra aktiviteter kan også være en utfordring. Bruker/ familien skal dekke utgifter for seg selv og støttekontakten for å delta i aktuelle aktiviteter. Å bruke ledsagerbevis anbefales der det er mulig. Noen ganger ser vi at støttekontakten bruker mye av tiden sin til å reise til og fra brukerens hjem, og samværet blir dermed begrenset. BFT kan fatte vedtak som inneholder flere timer slik at transportbehovet blir ivarettatt, men i utgangspunktet er det bruker som har et selvstendig ansvar til å møte på rett sted til avtalt tid.

Oppsummering

Trondheim kommune

- jobber kontinuerlig for å sikre en best mulig dialog mellom ulike kommunale enheter og foresatte i saker om tilrettelagt fritid og støttekontakt bla. for å sikre at tjenestenivået er rett.
- rekrutterer kandidater som skal være i byen i minst ett år
- jobber for at flere kommunale lokaler i bydelene blir tilgjengelig for fritidsaktiviteter med støttekontakt eller tilrettelagt gruppe.
- ønsker å jobbe sammen med brukerorganisasjonene for å utvikle gode aktivitetstilbud og utvidet eller mer fleksibel bruk av andre tjenester, som transport til og fra skole/ SFO.

2. Cerebral Parese Foreningen Trøndelag:

Regjeringen foreslår å overføre hjelpemidler til kommunene i forslaget til statsbudsjettet 2018. Cp-foreningen nasjonalt, og også vi lokalt i Trøndelag, vil advare mot å gå denne veien. Forslaget vil ramme våre medlemsgrupper kraftig, og vi ser på dette med stor uro. Hva tenker KFU om dette forslaget?

Eirik Roos fra rådmannens fagstab svarte

Vedtak: Formannskapet avgir på vegne av Trondheim kommune følgende hørings svar til Arbeids- og sosialdepartementet:

1. Trondheim kommune stiller seg positiv til effektivisering av hjelpemiddelformidlingen.

Effektiviseringspotensial er stort, men det bør foretas en gjennomgående forenkling og effektivisering av forvaltningen gjennom nye IKT-løsninger før man kan ta stilling til omfanget av det kommunale ansvaret.

2. Trondheim kommune mener det haster med å utvikle nye IKT-løsninger for samarbeid og saksbehandling på hjelpemiddelområdet. Dagens ordning er ineffektiv og ressurskrevende for kommunene. Nye løsninger må være mest mulig automatiserte og støtte opp under brukervedvirkning og effektiv samhandling mellom forvaltningsnivå. IKT-løsningen for hjelpemiddelformidling må være mulig å integrere med andre IKT-systemer som benyttes i det offentlige. Det må stilles samme krav til hjelpemiddelsystemet som til øvrig nasjonal infrastruktur slik at ulike elementer kan kobles sammen til en felles løsning. Trondheim kommune mener derfor at modernisering av IKT-systemet må ligge på nasjonalt nivå.

3. Trondheim kommune vurderer risikoen som stor for utilsiktede konsekvenser som følge av mange av forslagene, og at konsekvensene for brukerne og kommunene må utredes nærmere før det er aktuelt å gjennomføre dem. Kostnadmessige og praktiske konsekvensene for kommunene burde vært utredet bedre og framstilt mer tydelig i rapporten.

4. Trondheim kommune mener at det ikke er hensiktsmessig å overføre alt ansvar for hjelpemidler til kommunene.

5. For å sikre like rettigheter til hjelpemidler uansett bosted, mener Trondheim kommune at retten til hjelpemidler fortsatt bør forankres i folketrygden uansett ansvarsfordeling. Av samme grunn bør finansieringsansvaret fortsatt ligge hos staten/folketrygden, også for høyfrekvente hjelpemidler.

6. Trondheim kommune mener at regelverket fortsatt må bygge på det kompensatoriske prinsippet om at hjelpemidler skal kompensere for merutgifter grunnet funksjonsnedsettelse. Bruk av egenandeler er først og fremst egnet for hjelpemidler som ligger nært opp til allment tilgjengelige forbruksvarer.

7. Trondheim kommune er enig i kompetansen og kapasiteten på hjelpemiddelområdet bør styrkes. Det gjelder hjelpemiddelteknikere så vel som ergoterapi og fysioterapi. Teknologien blir stadig mer avansert, og det er viktig at kommunen og brukerne har lett tilgang på ekspertisen ved hjelpemiddelsentralen ved behov.

8. Trondheim kommune støtter forslaget om etablering av et eget forskningsprogram for teknologi, hjelpemidler, universell utforming og hvordan formidlingssystemet fungerer for brukerne.

9. Trondheim kommune støtter forslaget om å samle alle tiltak for fysisk tilrettelegging av NYE boliger hos en instans, og at denne instansen bør være Husbanken. TK støtter også anbefalingen om at tilretteleggingen kan gis som tilskudd til bygningsmessig utbedring som blir en fast del av boligen. Hensiktsmessige individuelle hjelpemidler bør fortsatt være en rettighet i folketrygden, og da etter individuell vurdering av Hjelpemiddelsentralen.

10. Trondheim kommune ønsker at bestillerordningen videreføres og utvides til å omhandle basishjelpemidler. Det bør stilles kompetansekrav til bestilleren (ergoterapi, fysioterapi, sykepleie kompetanse) for å benytte ordningen.

11. Trondheim kommune støtter forslaget om at brukernes kompetanse og medvirkning styrkes slik at de som ønsker og har mulighet, kan ivareta deler eller hele sin hjelpemiddelformidlingsprosess selv.

12. Trondheim kommune forutsetter at kommunene får kompensert for eventuelle merutgifter som følger av forslagene til endringer.

3. LHL Trondheim øst:

LHL Trondheim øst er en organisasjon for hjerte og lungesyke og driver stor aktivitet for å bedre hjerte og lungesykes helsetilstand og livskvalitet. Vi har pr. dato 565 medlemmer, men i Trondheim er det ca 1400 medlemmer hvor mange trenger varmebasseng for å drive sin aktivitet for å bedre livskvalitet og sin egen helsetilstand. Dessverre er det stor manko på varmebasseng i Trondheim og det er behov for flere.

Vi er kjent med at Trondheim kommune skal bygge ca. 70 rehabiliteringsplasser på Nardo som skal stå ferdig innen 2022. Er det noen muligheter for at Trondheim kommune kan bygge varmebasseng i denne forbindelse. Behovet for varmebasseng er stort sikkert blant flere organisasjoner og vi ønsker å høre hva Trondheim kommune tenker og hvilke planer finnes fremover.

Fride Dahl fra rådmannens fagstab svarte

Det er nedsatt en bredt sammensatt plangruppe som frem til januar skal utforme et areal- og funksjonsprogram for nye Nidarvoll rehabiliteringssenter. Plangruppen jobber med å definere funksjoner og rom som må inn i bygget. Spørsmålet om behov for et varmebasseng har vært oppe i plangruppen. Plangruppen vil som en del av sitt arbeid, utreder behandlingseffekt, investeringskostnader samt driftskostnader med et slikt varmebasseng. Plangruppens anbefaling vil bli presentert for prosjektets styringsgruppe. Jeg stiller på møte. Hvis det fortsatt er ønskelig, så har jeg laget en meget kort presentasjon av prosjektet.

4. FFO - Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon:

a. Helse- og omsorgstjenesteloven er endret fra 1.oktober 2017. Regelendringene gjelder kommunens plikt til å yte hjelp til pårørende med særlig tyngende omsorgstilbud. Den nye regelen i helse- og omsorgstjenesteloven par. 3-6 omfatter all nødvendig pårørendestøtte. Formålet er å gjøre det tydeligere for pårørende hva pårørendestøtte fra kommunen kan omfatte. Opplæring og rettleiing, avlastningstiltak og omsorgsstønad er nevnt som eksempel hva som kan være nødvendig pårørendestøtte."

- Hvilke tiltak har Trondheim kommune iverksatt for å følge opp disse regelendringene?
- Hvordan vil kommunen her tilrettelegge for brukermedvirkning?
- Er kommunen kjent med at FFO driver et meget aktivt brukermedvirkningstilbud til medlemmer innen våre medlemsorganisasjoner som bl.a. er tilpasset slike områder som beskrevet over?

Elin Simonsen fra rådmannens fagstab svarte

Spørsmålets første strekpunkt:

På kommunens [nettsider](#) finner man informasjon om pårørendestøtte. Her finner man informasjon om hvilke rettigheter man har som pårørende, hvilke tjenester kommunen kan tilby og hvordan man skal gå fram for å få bistand eller støtte. Den nye [pårørendeveilederen](#) konkretiserer pårørendes rettigheter og kommunens ansvar og plikter. Trondheim kommune har flere tiltak som er i tråd med anbefalinger i pårørendeveilederen:

- ressurscenter for demens har pårørendeskole vår og høst
- ansatte i hjemmetjenestene får opplæring i pårørendeveilederen gjennom fagdager (veilederen er oppsummert i en presentasjon som er benyttet til dette formålet)
- i prosjektet tidlig innsats for personer med demens (oppstart 2017) har støtte til pårørende en helt sentral rolle
- rådmannen jobber med en sak til Formannskapet som omhandler fremtidig behov for

avlastningsplasser.

Enhet for psykisk helse har tilbud til pårørende til personer med psykiske lidelser og eller rusmiddelavhengighet (<https://www.trondheim.kommune.no/mestringstilbud/>)

- Pårørendekurs for den som er berørt av andres bruk eller avhengighet av rusmidler. Kurset er gratis og går over 4 kvelder hver 2. uke. Tema: å være pårørende i ulike faser, reaksjoner, belastninger og behov, taushetsplikt, rettigheter, tvang, familien, barn og søsken, mestring og verdighet
- Barnegruppe (inkl. barn fra ca 10 familier; barn av psykisk syke)
- Lærings og mestringsgruppe "Møteplass" i samarbeid med KORUS

Vi vurderer også nye tiltak for å bedre pårørendestøtten ytterligere:

- [Pårørendeprogrammet](#) er et læringsverktøy for ansatte i helse- og omsorgstjenesten i kommuner og helseforetak. Programmet skal gi fagfolk økt kunnskap og trygghet i møte med pårørende. Det kan brukes individuelt eller i personalgrupper
- konkretisering av fokus på pårørende i enhetsavtaler og brukerråd

Spørsmålets andre strekpunkt:

Brukermedvirkning sikres gjennom medvirkning på individnivå, i brukerråd på enhetsnivå og i oppnevnte utvalg. I tillegg inviteres brukerrepresentanter med i prosjekter og utvikling av nye tjenester.

Spørsmålets tredje strekpunkt:

Kommunen er godt kjent med FFOs brukermedvirkningstilbud og ønsker å kunne bidra til at dette viktige arbeidet videreføres.

b. Ber Rådmannen belyse gode tiltak innen helse- og velferdsområdet i årets budsjettforslag og samtidig si noe om tiltak budsjettforslaget ikke har funnet plass til. Det må settes av tid til en kortere meningsutveksling.

Eirik Roos fra rådmannens fagstab svarte

Se egen PP -presentasjon (Eirik) (rådmannens presentasjon, for helse og velferd)

https://docs.google.com/presentation/d/1T_T6uh1nbxGGYjrfS3-INQgKcEp9LbI7INnvQV-P4II/edit#slide=id.p3

5. NFU, Trondheim lokallag:

a. Boligpolitisk plattform.

Trondheim kommune har, jf sak til formannskapet, 86 personer på venteliste til såkalte "kategoriboliger", herunder 47 personer med utviklingshemming. Senest 13.12.16 vedtok formannskapet en prioritert ventelistegaranti på 6 måneder. Senere vedtok formannskapet 28.02.17 et høringssvar på NOU 2017:16 "På lik linje", hvor det mellom annet heter "Trondheim kommune støtter forslaget om at kommunene får plikt til å skaffe til veie boliger til vanskeligstilte". Rådmannen skal fremme ny boligsosial plattform som skal vedtas 2018. Vi etterspør hvordan rådmannen skal sikre av ventelistegaranti blir reell, og vi etterspør videre status på brukermedvirkning i utvikling av ny plattform.

Asbjørn Strømmen fra rådmannens fagstab svarte

Denne høsten er det lagt ut 7 leiligheter med heldøgns omsorg til personer med utviklingshemming. I tillegg jobbes det med et tiltak som også er i tråd med "På lik linje", det å legge til rette for at utviklingshemmede skal kunne kjøpe selv. I løpet av 2017 er det gjennomført tre møter for personer som står i venteliste og noen som vil trenge bolig på lengre sikt. Dette arbeidet vil fortsette og interessen for dette har vært god. Det jobbes nå videre med hvordan denne interessen skal følges opp framover. I tillegg planlegges to bofellesskap i løpet av neste budsjettperiode med ni leiligheter hver. Vi ser det ikke realistisk å innfri ventelistegarantien innen 2021, til det kreves ytterligere bygging av bofellesskap. Men målsettingen er å nå denne raskest mulig.

Det jobbes for tiden med boligpolitisk plan. I takt med arbeidet skal vi legge fram dette for brukerrådet for Boa slik at vi kan få innspill til planen.

b. Personlig assistanse.

Det gjelder livet heter Helsetilsynets oppsummeringsrapport av nasjonalt tilsyn av tjenester til utviklingshemmede. Trondheim kommune fikk et omfattende avvik på mangelfulle tjenester, personlig assistanse: « Trondheim kommune sikrer ikke at personer over 18 år med utviklingshemming får forsvarlige tjenester i form av personlig assistanse.» I rådmannens budsjettokument heter det om tilsynet: «Resultatet av tilsynet har medført økt oppmerksomhet på kompetanse, dokumentasjon, styring av ressurser og tid til koordinering, planlegging og informasjon i enhetene.» Det er for NFU ikke mulig å lese hvordan dette skal sikre sterkere individuelle tjenester, personlig assistanse. Vi ber om rådmannens redegjørelse for hvordan den enkelte utviklingshemmede skal få økt personlig assistanse. Rapporten konkretiserer personlig assistanse som:

- Bistand til egenomsorg, som er personrettede oppgaver som personlig hygiene, tannstell, hjelp til av- og påkledning og hjelp til planlegging og gjennomføring av måltider.
- Tilsyn, som innebærer tilstedeværelse av ansatte. Noen brukere vil ha behov for kontinuerlig tilsyn for å hindre at de utsetter seg for fare når de er alene, mens andre selv vil kunne tilkalle hjelp.
- Aktivisering, som omfatter bistand til aktiviteter i og utenfor hjemmet, som hjelp til å opprettholde kontakt med familie og sosialt nettverk, være i fysisk aktivitet eller å delta i aktiviteter og hobbyer.
- Opplæring, som betegner målrettede tiltak for å øke ferdigheter i dagliglivets praktiske gjøremål og i personlig stell og egenomsorg.

Asbjørn Strømmen fra rådmannens fagstab svarte

Grunnlaget for avviket vedrørende personlig assistanse bygger på at tilsynet har avdekket, etter vår oppsummering, at man i variabel grad benytter faglig skjønn for eksempel ved avdekking av behov for ytterligere tjenester, sviktende organisasjonsforståelse i forhold til hvordan man melder behovsendring og ser muligheter til å bruke fagsystemene, ulik kompetanse på avvikssystem, veiledningsbehov og lav grunnbemanning. Opplevelsen av grunnbemanning blir fremtredende når denne kompetansen ikke er til stede eller ikke blir stimulert. Våren 2017 ble det innført avdelingsledelse i alle boliger og aktivitetstilbud. Med dette tiltaket får man en nærledelse med personal-, økonomi og fagansvar. Tilgjengeligheten til ledelsesnivået er også økt gjennom at avdelingsledere også jobber utenom ordinær kontortid for å treffe alle tjenesteutøverne. En slik ledernærhet skaper mulighet for kompetanseheving, veiledning, informasjonsutveksling og en mer fleksibel organisasjon som kan håndtere behovsendringer. I tillegg vil vi framheve tiltaket Boa-skolen som har som formål å øke den samlede kompetansen i boa. Videre er det utarbeidet et "Helhetlig PersonForløp" (HPF) som synliggjør rutiner for både iverksetting av tjenester, behovsendring og informasjonsutveksling. Kompetanse, nærledelse, veiledning er også nøkkelen til å bli en utviklingsfremmende tjeneste. I tillegg er det utarbeidet en ny rutine vedrørende vedtaksprosessen for

å sikre brukermedvirkning i utformingen av tjenester. Dette skal tydeliggjøre vedtakets innhold og derav tjenestenes utforming. Utviklingshemmede skal kunne leve et liv på lik linje med alle andre.

c. Bistand til aktiviteter i og utenfor hjemmet på kveld og helg.

NFU blir ofte møtt med at turnus er begrunnelsen for at utviklingshemmede ikke får delta i aktiviteter/arrangement innenfor fritids-/kultursektoren på kveldstid og i helgene. I tilsynsrapporten etter Fylkesmannens tilsyn høsten 2016 fikk Trondheim kommune et omfattende avvik. I en av de ni begrunnelsene for avviket skriver Fylkesmannen at avviket bla. bygger på følgende observasjon: «Det er lite spor av individuelle vurderinger av den enkeltes behov ved tildeling av tjenesten personlig assistanse. Tildeling er stort sett styrt av fastsatt norm.» Videre heter det i rapporten: «Tjenesten støttekontakt er lite brukt. Det opplyses om at støttekontaktordningen innebærer redusert bemanning og derfor er vanskelig å få innvilget. Tjenesten er en integrert del av heldøgns omsorg, og personer med heldøgns omsorg får sjelden innvilget støttekontakt. Midlene til denne ordningen er overført fra kulturenheten til Bo- og aktivitetstilbudet.» NFUs påstand er at støttekontaktordningen gradvis er blitt faset ut etter at den ble overført fra Kulturenheten. Mange utviklingshemmede, som har behov for bistand, opplever at de ikke får delta på kultur- og fritidsarrangement som strekker seg ut over tidsrommet kl 14-15 på helg og etter kl 20.30 på kveld og helg. NFU ser på dette som et alvorlig overgrep mot den enkelte, og den utviklede praksis er i strid med «Konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne». Hva gjør Trondheim kommune for å følge opp artikkel 30 i konvensjonen: «Mennesker med nedsatt funksjonsevne har rett til å delta i kulturliv, fritidsaktiviteter, fornøyelser og idrett på lik linje med andre».

Asbjørn Strømmen fra rådmannens fagstab svarte

Svaret her blir mye det samme som svaret under b.

Det er også slik at bemanningsplaner skal bygges etter brukernes behov og det skal dermed ikke være gjentakende behov som ikke blir dekket. Aktiviteter som arrangeres i samfunnet er i stor grad kjent i rimelig tid på forhånd og det skal være mulig å planlegge ordninger for at man skal kunne delta på disse.

6. Norges Blindforbund, Sør-Trøndelag:

I Adresseavisen den 20. oktober 2017 er det en artikkel om Trondheim som er «full av snublefeller for svaksynte». Trondheim sentrum er full av groper og hull, løse og ødelagt betongheller. Dette er spesielt farlig for synshemmede, men det er også farlig for alle andre. «Alle» går og snubler i dette. I artikkelen sier representanter for Trondheim Bydrift at de er «fullstendig klar over at det finnes slike snublefeller i Midtbyen, men opplyser at de blir tatt hånd om fortløpende». Selv om det sies at snublefellene blir tatt hånd om fortløpende så vet vi at dette ikke er riktig. Det finnes utallige eksempler på at fellene blir liggende i månedsvis. Spørsmålet til ansvarlige i Trondheim kommune blir da naturligvis: Hvilke konkrete tiltak vil Trondheim kommune nå iverksette for at:

- Alle snublefeller nå umiddelbart blir tatt hånd om.
- Alle snublefeller som dukker opp i framtiden virkelig blir tatt hånd om fortløpende.

Per Øystein Karlsen fra Trondheim Bydrift svarte

Det meste av fortau i Midtbyen er Trondheim kommune sitt ansvar men Olav Tryggvasons gt og prinsens gate tilfører ansvaret fylkeskommunen/Statens Vegvesen. Dette driftes av Trondheim bydrift men vi er avhengig av en bestilling for å gjøre større reparasjoner. Ut i fra de ressursene vi har gjør vi en betydelig innsats for holde dekket i orden. Vi har skiftet store areal de siste årene og nå blir området fra Prinsens gate forbi Nordre oppgradert gjennom ombygging av Torvet. Imidlertid er det umulig å foreta permanente gode reparasjoner på vinterstid.

Hva har vi gjort?

Fjernet snublekanter, utbedret skader på dekke, utbedret setning skader, dvs at innbyggerne skal kunne bevege seg rundt omkring i midtbyen på en trygg og sikker måte. Det har vært arbeidet på alle typer belegging som betongheller, granittheller, skifer heller, brostein.

Arbeidet har foregått i hovedsak i Midtbyen men god drift er en forutsetning for å hindre at skader oppstår. Det består av ukentlig renhold (feiling/spyling 3 ganger pr uke fra april til november), etterfuging og ugressbekjempelse. Det er viktig å holde vannrenner og rennestein åpne.

Vi gjennomføre visuell kontroll/Inspeksjoner, det gjøres løpende registrering av skader. Skader som kan medføre stor fare for publikum utbedres umiddelbart. I vinterhalvåret gjøres løpende midlertidig reparasjon (ofte brukes kaldasfalt) permanent reparasjoner utføres så fort forholdene tillater det.

I 2018 vil vi forsette arbeidet med å fjerne snublekanter og skader fra bilkjøring, vareleveranser og vinterdrift i Midtbyen Oppstart vil være etter at vårrengjøringen er ferdig til 17 Mai. Utover dette ønsker vi å øke kompetansen på de som gjør reparasjonene og ta i bruk nytt utstyr for å fjerne gress/ugress. Dette vil redusere behovet for reparasjoner.

Vi vet at et jevnt dekke er viktig for noen grupper og vi strekker oss langt for å holde dette i orden ut i fra de ressursene vi har. Dessverre kan det ta noe tid før skader blir reparert.

7. LHL Øst-, LHL Vest og LHL Saupstad/Heimdal:

Tema: Ny rutestruktur fra august 2019.

Som følge av at antall eldre vil øke i åra som kommer, må vi regne med at personer med funksjonshemming også vil bli flere. Hva vil Trondheim kommune og AtB gjøre for at problemene for personer med funksjonshemming skal bli så små som mulig. Her tenkes særlig på:

- avstand til holdeplass
- av- og påstigning (også for rullestolbrukere)
- buss skifte
- kjøp av billetter
- tilgang til sitteplasser
- frekvens avganger for Metro- og matebussene
- frykt for at matelinjene blir nedprioritert hvis finansproblemer
- omfattende informasjon og veiledning til funksjonshemmede i god tid før ny rutestruktur blir igangsatt

Oslo kommune igangsatte 4. sept. 2017 et opplegg for utprøving av Aldersvennlig transport fra dør til dør i bydel Nordre Aker. Info: Google «Aldersvennlig transport Oslo» Vil Trondheim kommune / AtB utrede tilsvarende tilpasset funksjonshemmedes behov ?

Hele dette temaet ble svart ut under pkt. 1 på dagsorden.

8. LFPS Trøndelag:

a. Vil det bli opprettet flere parkeringsplasser for handicappede i Trondheim kommune ? Det er pr. i dag alt for få slike plasser. Dette gjelder områder ved Pirbadet som har flere legekontor og andre helseinstitusjoner som brukes jevnlig av mennesker med funksjonshemming. Det gjelder også ved Husebybadet, der det er kun en dårlig plassert plass som ofte brukes til sykkelparkering. Ellers er det generelt for få plasser i Midtbyen. Vi håper Trondheim kommune ønsker en levende bykjerne som skal være tilgjengelig for alle mennesker, også de med funksjonshemming. Det må ikke bli slik at vi som er helt avhengig av å komme dit med egen bil, ikke får lov å kjøre inn til Midtbyen i fremtiden. Det er dessverre ikke slik at alle kan nyttiggjøre seg sykkel eller buss.

Mads Leonhardsen fra Trondheim Parkering svarte

Trondheim Parkering KF jobber ikke i dag dirket med og få etablert flere parkeringsplasser for forflytningshemmede. Men ved etablering av nye parkeringsområder søker vi og ivareta de forflytningshemmedes interesser. Trondheim kommune har en bestilling på ny gatebruksplan for midtbyen, arbeidet skal være ferdig i løpet av 2019. Dette arbeidet vil også se på antall plasser for forflytningshemmede og plassering av dem.

Kravet til etablering av parkeringsplasser for forflytningshemmede. Er at virksomheten (Trondheim Parkering/TK) ikke er forpliktet til å reservere mer en 4 % av parkeringsplassene for flyttningshemmede. Dette i følge § 61 i "Forskrift for vilkårsparkeering for allmennheten og håndheving av private parkeringsregulering" som trådte i kraft 1.1.2017. Trondheim sentrum innenfor elveslyngen har i dag 977 parkeringsplasser tilgjengelig for allmennheten, kravet til forflytningshemmede er da 39 plasser. Innenfor elveslyngen er det i dag reservert 44 parkeringsplasser for forflytningshemmede.

Ved Pirbadet er det 7 parkeringsplasser for forflytningshemmede som er offentlig regulert. Parkeringsplassen ved Pirbadet er utstyrt med følere i bakken som registrerer når det står biler på plassen, hvor lenge de står og om de står for lenge. Har hentet ut rapporter for flere måneder og sett på belegget på plassene i tidsrommet 9 -16 på dagtid alle ukedager. I mai måned i år var belegget på parkeringsplassene i det tidsrommet 53 %. Ut i fra rapporter fra andre måneder ser vi at belegget på plassen ligger mellom 50 – 60 % i den tiden på dagen. Vår erfaring fra målinger gjort andre steder er at når belegget nærmer seg 70 % så oppleves parkeringsplassene ofte som full for brukerne.

Parkering for forflytningshemmede ved Huseby badet er ikke bra i dag. Men terrengmessige utfordringer skaper utfordringer for et bedre tilbud ved inngangen.

Vi vil etabler plasser for forflytningshemmede på parkeringsplassen på ned siden av hallen når Heimdal vgs står ferdig.

b. Neste spørsmål går på kommunens ansvar for å ha et behandlingstilbud/rehabiliteringstilbud for mennesker som er avhengig av kontinuerlig behandling og trening for å kunne fungere tilfredsstillende i hverdagen, både i arbeid og fritid. Vår gruppe er bl.a. avhengig av et bassengtilbud som er tilrettelagt for rullestolbrukere. Dette har de siste årene blitt helt tatt bort. Tidligere hadde vi tilbud ved St. Olav og i Meråker. Pr. i dag har vi ingen tilbud. Har Trondheim kommune noen planer for å opprette et slikt tilbud i nær fremtid ?

Elin Simonsen fra rådmannens fagstab svarte

Trondheim kommune har ulike behandlings- og rehabiliteringstilbud, både polikliniske tilbud

(dagrehabilitering, helsetjenester i hjemmet og på fysikalske institutt) og tilbud om korttidsopphold i rehabiliteringsavdeling. Det pågår et arbeid for å styrke fokuset på innsats mot kronikergruppene, og vi jobber blant annet med utvikling av et mestringshus. Vi må se habiliterings- og rehabiliteringstjenestene i et livsløpsperspektiv. Mennesker med nedsatt funksjonsevne vil kunne ha midlertidig eller gjentatte behov for rehabilitering. For eksempel vil en person etter en kneoperasjon ha midlertidig redusert funksjon- og arbeidsevne, men vil etter et tidsavgrenset rehabiliteringsforløp kunne være symptomfri. Videre vil personer med kronisk sykdom kunne ha gjentatte behov for rehabilitering (for eksempel personer med hjerneslag, multippel sklerose, Parkinsons sykdom og KOLS). Trening i basseng kan være en egnet trenings- og behandlingsform for ulike pasient- og brukergrupper. Vi er kjent med at det er begrenset tilgang til basseng for personer som er avhengig av rullestol. Rådmannen utreder mulighetene for etablering av basseng i forbindelse med nytt rehabiliteringssenter på Nidarvoll. Viser her til orientering ved Fride Dahl i spørsmål 3.

9. Dysleksi Trondheim:

Dysleksi Norge ønsker at flere skoler kan sertifiseres som dysleksivennlige skoler. En dysleksivennlig skole skal:

- Ha et inkluderende og aksepterende miljø.
- Ha gode systemer og kompetanse på å finne de som sliter.
- Kartlegger og registrerer alle elevenes leseferdigheter systematisk.
- Følge opp leseutviklingen hos de elevene som trenger det.
- Sette raskt inn tiltak som fungerer.
- Være gode på å lære opp og bruke mulighetene IKT gir.
- Sørger for at alle lærere har kompetanse i tilpasset undervisning for elever med lese- og skrivevansker, språkvansker og mattevansker.

Ønsker Trondheim Kommune å sette inn tiltak for å sørge for at skoler i kommunen vil bli sertifisert som Dysleksivennlige skoler. I så fall: hvordan kan kommunen jobbe for å nå dette målet?

Jan Roger Wevang fra rådmannens fagstab svarte:

Målene i kommunens handlings- og økonomiplan for oppvekst og utdanning er:

1. Barn og unge utvikler tilfredsstillende grunnleggende ferdigheter
2. Barn og unge har gode læringsmiljøer
3. Flere barn og unge får hjelp og støtte i de ordinære tilbudene, og
4. Samarbeidet med foresatte styrkes (...)

Enhetene velger noe selv metoder for å nå disse målene, og skoleeier bistår enhetene gjennom bl.a. kursvirksomhet og organisering av nettverk mellom enhetene hvor språk og språkutvikling blant barn er tema.

- Inkluderende og aksepterende miljø jobber skolene systematisk med (se mål 2). Enhetene har valgt ulike tiltak i arbeidet med et helhetlig læringsmiljø, f.eks. MOT, Respekt-programmet og Zippys-venner
- Skolene i Trondheim gjennomfører Udirs kartlegginger i lesing på 1., 2. og 3.- trinn, og i regning på 1., 2. og 3. trinn (bare 2. er obligatorisk i Trondheim). I tillegg skal 4.trinnselever gjennomføre kartlegging av digitale ferdigheter, mens nasjonale prøver gjennomføres på 5., 8. og 9. trinn i lesing og regning. Nasjonale prøver i engelsk gjennomføres på 5. og 8. trinn. Disse kartleggingsprøvene brukes av skolene til blant annet å finne elever som sliter. Mange barneskoler bruker LeseUtviklings skjema (LUS) i oppfølgingen av elevens leseutvikling. Andre

skoler benytter andre kartleggingsverktøy. Tiltak og videre utredninger skjer på enhetene og i samarbeid med PPT. Kurs og opplæring i bruk av digitale hjelpemidler samt lydbøker gis til elever med lese- og skrivevansker.

- Elever med dysleksi følges også opp med tanke på rettigheter, f.eks. utvidet tid ved skriftlige prøver og gjennom opplesing av tekster. Ved mistanke om lese- og skrivevansker blir elevens utfordringer kartlagt og utredet.
- Kommunen tilbyr og organiserer i samarbeid med Skrivesenteret kurs for alle lærer på 1. trinn, "Tidlig innsats", samt kursrekker, Tilgang til livet gjennom lesing og skriving. "Tidlig innsats", for å gi lærere økt kompetanse på språkområdet og med tanke på lese- og skrivevansker.
- I regning og matematikk organiseres kompetansehevingskurs for lærere. Kursene tar for seg intensive regnekurs (IRK) som tidlig innsats ved barneskoler. Formålet er å gi alle elever best mulig utbytte av den ordinære undervisningen. Skoleåret 2016/2017 ble det arrangert kursrekke i matematikkvansker i samarbeid med Statped.
- Trondheim kommune har gått til anskaffelse av IntoWords, et skriveprogram tilrettelagt for bruk i Chromebooks og som har en rekke funksjoner egnet for lese- og skriveopplæring for elever med lese- og skrivevansker og dysleksi.
- PPT er sakkyndig instans og utreder evt. vansker hos elever. Bidrar også bla. med kursing av lærere med tanke på spes.ped-tiltak på språkområdet.
- Trondheim kommunes språkstrategi 2017-2020, Språkfelleskap, skal gi et kompetanseløft på språkområdet for ansatte i barnehage og skole.

Det er mange organisasjoner som ønsker å sette standarder for skoler. Trondheim kommune forholder seg til standarder fra myndighetene og har i dag ingen konkrete planer om å sette inn tiltak med tanke på å sertifisere trondheimsskolene som dysleksivennlige skoler gjennom Dysleksi Norge.

10. Norges Handikapforbund

NHF Trondheim har i en årrekke, faktisk helt siden 2008, jobbet overfor kommunen med å få forbedret parkeringsforholdene for bevegelsehemmede ved Skistua. Til dags dato har det ikke lyktes å få klarhet i ansvarsforhold o.l. Våre henvendelser er blitt sendt fra den ene instans til den andre uten at noe konkret er kommet ut av det. Den eksisterende HC-plassen ligger et godt stykke fra selve bygningsmassen og også ganske stor høydeforskjell i forhold til inngangsparti. HC-plassen er plassert slik at man må kjøre over hele det ordinære parkeringsområdet mot det innerste hjørnet av plassen. Parkeringsområdet har heller ikke fast dekke, noe som gjør fremkommeligheten vanskelig for rullestolbrukere og gående med krykker o.l. Mest krevende vil fremkommeligheten være vinterstid. Vi forventer at vi nå fra ansvarlig hold innen kommunen kan få et konkret svar, og at det blir utarbeidet en løsning i samarbeid med berørte parter slik at HC-plassen/e blir i henhold til NHF's og universell utforming's krav.

Mads Leonhardsen fra Trondheim Parkering svarte

Trondheim Parkering KF regulerer parkering i samarbeid med samferdsel ved byplankontoret og skiltmyndigheten, skiltmyndigheten på Skistua er politiet. Vi har hatt flere befaringer ved Skistua, der vi har vurdert forskjellige løsninger for parkering for forflytningshemmede. Vi har vurdert parkering for forflytningshemmede i det ene hjørnet opp mot dagens parkeringsplass i rundkjøringen, og ved inngangen på Skistua. Men konklusjon ble at parkering på de arealene ikke er ønskelig. Trafikksikkerhet må prioriteres først, ingen av løsningene ivaretar trafikksikkerhet, fremkommelighet og miljø for forflytningshemmede, publikum eller buss på en tilfredsstillende måte. Flytting av dagens

forflytningshemmede plass fra den innerste parkeringsplassen til den ytterste plassen anses også som trafikkfarlig. Da spesielt for forflyttingshemmede med biler som har side heis eller heis bak på bilen. Vår løsning er at det etableres plasser for forflytningshemmede til høyre når man kommer inn i rundkjøringen for bussen ved Skistua. Som for en universell og riktig utforming i ht forskriftene. Men det har det ikke lyktes og skaffe økonomiske midler til. Har vært i kontakt med kommunen for å høre om de har midler til tiltak for etablering av parkering for forflyttingshemmede. Har blitt fortalt de skal ha noen midler for tiltak med universell utforming. Har dessverre ikke mottatt svar fra dem ennå.

Møtet ble hevet 20.45

Ole Kristian Lundereng
REF